

بررسی ارتباط بین رتبه بندی شرکت‌ها و کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

روناک میرزاپور

کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران. (نویسنده مسئول).
r.mirzapour01@gmail.com

نسرین قدمیاری

کارشناسی ارشد حسابداری، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران.
Ghadamyari.acc@gmail.com

فاروق عبدالله پور

کارشناسی ارشد حسابداری، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
farooq.a@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین رتبه بندی شرکت‌ها و کیفیت حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به صورت تجربی بوده است. کیفیت حسابرسی با استفاده از چهار معیار ارقام تعهدی اختیاری، تغییر حسابر، حق الزحمه حسابرسی و نوع اظهارنظر حسابر مورد سنجش قرار گرفته است و رتبه بندی شرکت‌های حسابداری با استفاده از ارزش بازار و میزان درآمد انجام شده است. همچنین، اهرم مالی، بازده دارایی، تغییر فروش و زیان خالص به عنوان متغیرهای کنترلی، وارد الگوی پژوهش شدند. نمونه پژوهش، مشتمل بر ۱۱۸ شرکت در بازه زمانی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۷ است. نتایج آزمون با استفاده از رگرسیون ترکیبی بیانگر این است که بین رتبه شرکت‌ها و ارقام تعهدی اختیاری و اظهار نظر حسابر رابطه منفی و معناداری وجود داشته است از طرفی بین رتبه شرکت‌ها و حق الزحمه حسابرسی و تغییر حسابر رابطه مثبت و معناداری وجود داشته است، به بیانی دیگر با بهتر شدن رتبه شرکت‌های بورسی بر اساس ارزش روز و میزان فروش، کیفیت حسابرسی بهبود یافته است.

واژگان کلیدی: رتبه بندی شرکت‌ها، کیفیت حسابرسی، ارقام تعهدی اختیاری، تغییر حسابر، حق الزحمه حسابرسی، اظهارنظر حسابر.

مقدمه

در پی رسوایی‌های مالی شرکت‌ها طی دو دهه اخیر منجر به نشانه رفتن انگشت اتهام به سوی حسابرسان و کیفیت حسابرسی شده است. در پاسخ به این وقایع کیفیت حسابرسی از سوی قانون‌گذاران در کشورهای پیشرو مورد توجه جدی قرار گرفت. قانون سارینز آکسلی در ایالات متحده از سال ۲۰۰۴، شورای گزارشگری مالی انگلستان (FRC) از سال ۲۰۰۳ و کمیسیون اوراق بهادار سرمایه گذاری استرالیا (ASIC) وجود سیستم کنترل کیفیت مؤسسات حسابرسی و ارتقاء آن را الزامی نمودند. تضاد منافع بالقوه و رویدادهای گزارشگری متقلبانانه، ترس سرمایه‌گذاران را برانگیخته و آن‌ها را به سوی تقاضا برای حسابرسی با کیفیت بالا تشویق می‌کند. افزایش کیفیت حسابرسی، عدم تقارن اطلاعاتی بین افراد درون سازمان و برون سازمان را به طور شایان توجهی کاهش می‌دهد (غفوریان شاگردی و موسوی، ۱۳۹۵).